

Prövning av ansökningar om internationellt skydd m.m. för medborgare i Turkiet

RS/012/2020

Fastställelsebeslut: RA/021/2020			Version 2.0
Beslutsdatum: 2020-07-02			
Gäller för: operativ verksamhet			
Gäller från och med: 2020-07-02			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2021-06-30	2.0	Avsnitt 1, 5.2.1, 5.2.2, 9, 10	RA/149/2021
2023-11-27	3.0	Avsnitt 9	RA/078/2023

Fakta om rättsliga ställningstagande

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	4
2. Bakgrund	5
3. Identitet, hemvist och medborgarskap.....	7
3.1 Identitet	7
3.2 Hemvist.....	7
3.3 Medborgarskap	7
4. Flyktingskap	8
4.1 Allmänt om flyktingskap	8
4.2 Politisk aktivitet och straffbarhet	8
4.3 Kumulativ diskriminering	9
4.4 Särskilda riskgrupper och riskprofiler.....	9
4.4.1 Personer som anklagas för att ha kopplingar till kuppförsöket	10
4.4.1.1 Livstidsstraff och tidsbegränsade fängelsestraff	11
4.4.2 Personer som anklagas för medlemskap eller att sympatisera med Gülenrörelsen	12
4.4.2.1 Fortsatta tillslag mot Gülenanhängare	12
4.4.2.2 Kommunikationsapplikationen ByLock	12
4.4.2.3 Tortyr	13
4.4.2.4 Livstidsstraff och tidsbegränsade fängelsestraff	14
4.4.2.5 Avskedanden m.m.....	14
4.4.2.6 Advokater och andra juridiska ombud	15
4.4.2.7 Bedömning av personer som anklagas för medlemskap eller att sympatisera med Gülenrörelsen	16
4.4.3 Medlemmar och anhängare till HDP	16
4.4.4 Medlemmar och anhängare till PKK	17
4.4.5 Regimkritiska journalister och andra regimkritiker	18
4.4.6 Människorätsaktivister och aktivister för kurdernas rättigheter.....	19
4.4.7 Vissa statsanställda	20
4.5 Övriga som kan riskera förföljelse.....	21
4.5.1 Hbtq-personer och förespråkare för hbtq-personers rättigheter	21
4.5.2 Religiösa och etniska minoriteter.....	22
4.5.2.1 Kristna.....	23
4.5.2.2 Aleviter	24
4.5.2.3 Kurder	25
4.5.3 Barn.....	25

4.5.4 Kvinnor	26
4.5.5 Personer i häkten och fängelser	27
4.5.6 Personer som genomgår militärtjänst.....	29
5. Alternativt skyddsbehov.....	30
5.1 Skyddsbehov på grund av dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	30
5.2 Skyddsbehov på grund av inre väpnad konflikt.....	30
5.2.1 Sydöstra och östra Turkiet	30
5.2.2 Övriga Turkiet.....	31
6. Myndighetsskydd	31
7. Sur place	32
8. Uteslutande	33
9. Synnerligen ömmande omständigheter.....	34
10. Förlängningsansökningar.....	34
11. Nya omständigheter	34

1. Sammanfattning

- Den politiska och säkerhetsmässiga utvecklingen i Turkiet efter kuppförsöket den 15 juli 2016 är alltså svårbedömd. Det finns fortfarande skäl att iaktta generell försiktighet vid prövning av skyddsbehov enligt 4 kap. utlänningslagen (2005:716). Prövningen av frågan om skyddsbehov måste göras med beaktande av aktuell och relevant landinformation.
- Migrationsverket har först att pröva om den sökande är flykting. En individuell framåtsyftande bedömning av de anförda skyddsskälerna måste göras enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Vid bedömningen av en sökandes individuella skyddsskäl ska särskilt beaktas om den sökande tillhör en riskgrupp i Turkiet. Om en asylsökande inte tillhör någon riskgrupp innebär detta att han eller hon ändå kan vara i behov av internationellt skydd. Det föreligger inte en sådan generell och systematisk förföljelse mot någon riskgrupp i Turkiet att grupptillhörigheten i sig grundar rätt till asyl. Istället krävs en omsorgsfull individuell prövning i varje enskilt fall. Tillhörighet till en viss riskgrupp i Turkiet förändrar dock inte förhållandet att det är den asylsökande som ska göra sannolikt att skyddsskäl föreligger i det enskilda asylärendet.
- Om den sökande inte är flykting ska frågan om ett alternativt skyddsbehov föreligger bedömas enligt artikel 15 a-b skyddsgrundsdirektivet och 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen.
- Säkerhetsläget är inte så allvarligt i någon del av Turkiet att alla och envar som återvänder dit riskerar att skadas. Kriterierna för artikel 15 c skyddsgrundsdirektivet och alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen är därför inte uppfyllda. Migrationsverket bedömer att säkerhetsläget i Turkiet inte är så allvarligt att det i någon del av landet råder en inre väpnad konflikt i enlighet med artikel 15 c skyddsgrundsdirektivet. En individuell bedömning av åberopade skyddsskäl i varje ärende ska därför göras för att avgöra om det finns behov av internationellt skydd enligt 4 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen.
- Frågan om uteslutande från att anses som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen ska beaktas i varje enskilt ärende. Samma regler om eventuella begränsningar i tillämpningen för skyddsbehövande i övrigt gäller som i punkten ovan.

2. Bakgrund

Kuppförsöket den 15 juli 2016 medförde en omfattande utrensning av motståndare till president Erdogan. De som uppfattades ha kopplingar till Gülenrörelsen^{1 2} förföljdes. Tiotusentals anställda inom offentliga sektorn, försvaret, säkerhetssektorn, rättsväsendet och utbildningssektorn har tillhört de mest drabbade.³ Parallellt har även kurdiska aktivister, som anklagats för att sympatiserat med PKK och andra oppositionella, drabbats av utrensningar.⁴

En rättslig kommentar angående situationen för utsatta grupper i Turkiet efter kuppförsöket den 15 juli 2016 publicerades den 31 maj 2017 (SR 23/2017). Med hänsyn till utvecklingen i landet finns det nu behov av att ta fram ett rättsligt ställningstagande rörande prövningen av ansökningar om internationellt skydd m.m. för medborgare i Turkiet. Det nu aktuella rättsliga ställningstagandet belyser också förhållanden för ett antal ytterligare kategorier av potentiella skyddsbehövande som inte behandlades i den tidigare rättsliga kommentaren.

En ny rapport med aktuell landinformation rörande förhållandena i Turkiet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper* har tagits fram av Migrationsanalys.⁵

Rättsväsendet

Rättsväsendet i Turkiet har politiserats sedan kuppförsöket 2016, bl.a. har president Erdogan i och med en grundlagsändring fått utökat mandat att utse högt uppsatta domare. Ett nytt råd som svarar för utnämningen av domare och åklagare har också kommit till i samband med en grundlagsändring. Det nya rådet har reducerats till 13 medlemmar (tidigare 22), varav nomineringar görs av presidenten (4) och parlamentet (7). Justitieministern och biträdande justitieministern har permanent medlemskap.⁶ För Konstitutionsdomstolens del har antalet medlemmar reducerats från 15 till 12 och där utser presidenten nu tillsättningen av samtliga medlemmar.⁷

Politiseringen, som har präglat rättsväsendet efter kuppförsöket, har medfört rädsla och misstro inom domarkåren och detta har i sin tur slagit hårt mot domstolarnas integritet och förmåga att upprätthålla rättsstatens principer.⁸

¹ Gülenrörelsen grundades i Turkiet i slutet av 1970-talet. Rörelsen uppger sig vara engagerad i sociala och religiösa frågor. Rörelsen uppges ha lockat till sig anhängare p.g.a. att den har en mild och pragmatisk tolkning av islam. Rörelsens ledare är Fethullah Gülen som bor i USA, SVT Nyheter, *Det här är Gülenrörelsen*, 2016-07-17, <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/det-har-ar-gulenrorelsen> (Hämtad 2020-03-06).

² BBC, *Turkey coup: What is Gulen movement and what does it want?*, 2016-07-21, <https://www.bbc.com/news/world-europe-36855846> (Hämtad 2020-03-06).

³ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Lägesanalys Turkiet: i kölvattnet av kuppförsöket den 15 juli 2016*, 2016-12-09, dok. nr. [38662](#), ss. 5-6 (Hämtad 2020-04-22).

⁴ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Lägesanalys Turkiet: Lägesbild två år efter kuppförsöket*, 2019-01-28, dok. nr. [42606](#), s. 32 (Hämtad 2020-04-22).

⁵ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#) (Hämtad 2020-06-08).

⁶ Ibid., s. 12.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid., s. 13.

Exempel på brister i rättssäkerheten är vidare att advokater inte fått del av sina klienters akter innan åtal väckts. Allt fler rättegångar, särskilt mål med kopplingar till den nationella säkerheten, sker vidare bakom stängda dörrar, vissa via videolänk och utan den åtalades närvaro. Anonyma vittnen och hemlig bevisning som inte kommunicerats med vare sig advokaten eller den åtalade i målet förekommer också.⁹

Det turkiska rättsväsendet präglas till viss del av att grundläggande rättssäkerhet inte upprätthålls, såsom presumption om oskyldighet, inget straff utan brott och icke-retroaktivitet i samband med brott. Denna situation innebär rättslig osäkerhet och godtycke som hotar kärnan i rättsstaten.¹⁰

Den samlade bilden visar på tydliga brister i det turkiska rättsväsendet, framförallt drabbar rättsosäkerheten särskilda riskgrupper och personer med särskilda riskprofiler, se 4.4 *Särskilda riskgrupper och särskilda riskprofiler*.

Fortsatta arresteringar m.m.

Arresteringarna som skedde efter kuppen har fortsatt, om än i något mindre skala. Human Rights Watch (HRW), nämner att 69 259 personer står åtalade för terrorrelaterade brott. Det pågår vidare utredningar rörande 155 560 personer som är misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen, varav 29 487 uppges vara häktade eller åtalade.¹¹

Upphävande av undantagstillståndet och införande av en ny antiterrorlag

Strax före valet den 18 juni 2018 tillkännagav den turkiska regeringen att man skulle häva undantagstillståndet. Istället för undantagstillståndet godkändes en ny antiterrorlag av parlamentet den 25 juli 2018. Den nya lagen ger utvidgade befogenheter till myndigheterna att avskeda statsanställda misstänkta för samröre med terrororganisation samt frihetsberöva misstänkta personer upp till 48 timmar utan att delge dem misstanke om brott. Lagen innefattar också större befogenheter att inskränka rörelsefriheten. Anställda inom bl.a. polis och militär som delges misstanke för koppling till terrororganisationer riskerar att avskedas. Lagen är avsedd att gälla i minst tre år.¹²

⁹ Ibid.

¹⁰ Council of Europe Commissioner for Human Rights, *Report following Dunja Mijatović visit to Turkey from 1 to 5 July 2019*, 2020-02-19, <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-turkey-by-dunja-mijatovic-council-of-europe-com/168099823e>, para 117-118 (Hämtad 2020-06-13).

¹¹ I Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, ss. 13-14 (Hämtad 2020-06-08).

¹² Ibid., s. 12.

3. Identitet, hemvist och medborgarskap

Metoden för prövning av asylärenden är att först bedöma om den sökande har gjort sin identitet och sitt uppgivna medborgarskap och hemvist sannolika, bl.a. för att fastställa vilket eller vilka länder ansökan ska prövas mot. Därefter ska de åberopade skyddsskälerna prövas.¹³

3.1 Identitet

Vid varje ansökan om uppehållstillstånd finns det en skyldighet för Migrationsverket att utreda den sökandes identitet. Vid bedömningen av om en asylsökande är i behov av skydd är det ofta viktigt att veta vem den sökande är. I andra situationer kan det vara av underordnad betydelse att veta vem den asylsökande är, t.ex. när det gäller frågan om det finns ett skyddsbehov.¹⁴

3.2 Hemvist

Om den asylsökande gör sannolikt att han eller hon kommer från en specifik plats i Turkiet är den platsen att anses som sökandes hemvist. Det kan vara tillräckligt att en person är född på en viss plats för att han eller hon ska anses ha sin hemvist där.¹⁵ För det fall sökanden inte tidigare har haft någon hemvist i Turkiet, eller inte gjort sin hemvist sannolik, ska skyddsbehovet prövas mot hela landet.¹⁶

3.3 Medborgarskap

En ansökan om asyl ska som utgångspunkt prövas mot det land där den sökande är medborgare i.¹⁷ Om den sökande är medborgare i mer än ett land krävs det att denne är skyddsbehövande gentemot samtliga dessa länder för att han eller hon ska anses vara i behov av internationellt skydd.¹⁸

¹³ [MIG 2007:12](#) och [MIG 2007:37](#). Allmänna frågor om bedömning och utredning av identitet, hemvist och medborgarskap tas upp i Migrationsverkets separata rättsliga ställningstaganden. Se *Rättsligt ställningstagande angående kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd*, [RS/037/2021](#), *Rättsligt ställningstagande angående utredning och prövning av identitet och medborgarskap samt hemvist och vanlig vistelseort i asylärenden*, [RS/029/2021](#), *Rättsligt ställningstagande angående sannolik identitet i asylärenden*, [RS/031/2021](#) och *Rättsligt ställningstagande angående begreppet hemvist i asylärenden*, [RS/026/2021](#).

¹⁴ [MIG 2019:1](#).

¹⁵ *Rättsligt ställningstagande angående sannolik identitet i asylärenden*, [RS/031/2021](#).

¹⁶ Ibid.

¹⁷ [MIG 2012:20](#).

¹⁸ [MIG 2015:22](#).

4. Flyktingskap

4.1 Allmänt om flyktingskap

Vid bedömning av skyddsbehov ska frågan om flyktingskap alltid provas först. En viktig princip i svensk utlänningsrätt är att enbart tillhörighet till en viss grupp, som inte är att anses som en viss samhällsgrupp enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen, som huvudregel inte grundar rätt till asyl. Det krävs istället individuella skäl hos den sökande. Vid prövningen av flyktingskap ska dock beaktas om sökanden tillhör en särskild riskgrupp eller har en särskild riskprofil, se vidare avsnittet *4.4 Särskilda riskgrupper och särskilda riskprofiler*. Om relevant landinformation indikerar att alla personer från en viss riskgrupp riskerar förföljelse grundat på minst ett förföljelseskäl är det inte nödvändigt för den sökande att visa att han eller hon är mer sårbar än andra medlemmar i gruppen. Den individuella risken är redan visad.¹⁹

4.2 Politisk aktivitet och straffbarhet

Att en turkisk medborgare har en politisk övertygelse som inte står i överensstämmelse med den turkiska regeringens uppfattning är i sig inte tillräckligt för att medföra flyktingskap.²⁰ Den sökande måste göra sannolikt att han eller hon riskerar förföljelse på grund av sin politiska åskådning.

När en person är föremål för lagföring och bestraffning för ett politiskt brott behöver man ofta göra åtskillnad mellan åtal och straff som rör den politiska övertygelsen hos sökanden och själva handlingarna i sig som är föremål för lagföring och bestraffning. Om åtalet eller straffet hänför sig till en straffbar gärning begången utifrån politiska motiv, och om straffet överensstämmer med gällande rätt, gör en fruktan för ett sådant åtal och straff i sig inte att den sökande ska anses som flykting. Det beror på olika orsaker om en politisk brottsling kan anses som flykting. Det kan t.ex. finnas skäl att tro att en politisk brottsling skulle utsättas för ett oproportionellt eller godtyckligt straff för ett påstått brott. En bedömning i detta hänseende bör göras mot bakgrund av den nuvarande situationen för mänskliga rättigheter såväl som den nuvarande situationen för rättsstatens principer i Turkiet. Om en person får ett oproportionellt eller godtyckligt straff för ett påstått brott innebär det att förföljelse föreligger och att personen i normalfallet ska bedömas som flykting.²¹

¹⁹ MIG 2018:7 och MIG 2018:8.

²⁰ UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning*, Reissued Geneva, February 2019, artikel 80, <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfc47c47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-> (Hämtad 2020-06-08).

²¹ Ibid., artiklarna 56-60 och 84-86.

För att avgöra om ett åtal eller en dom utgör förföljelse är det också nödvändigt att stämma av med innehållet i lagarna i Turkiet.

Man kan också med fördel använda principerna i de olika internationella instrumenten för mänskliga rättigheter, särskilt de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter, som innehåller bindande åtaganden för Turkiet.²²

4.3 Kumulativ diskriminering

Kuppförsöket resulterade i massavskedanden av anställda inom den offentliga sektorn där över 150 000 personer drabbats hittills. Störst antal avskedade har skett inom inrikesministeriet (44 357), utbildningsministeriet (41 039), polisen (33 000), försvaret (23 113), sjukvård (7 299) och rättsväsendet (6 994).²³

Att skilda personer och grupper behandlas olika förekommer i många samhällen. Det är endast under vissa omständigheter som diskriminerande åtgärder innebär förföljelse i utlänningslagens mening.

Detta kan t.ex. vara fallet om en person utsätts för diskriminerande åtgärder som är av avsevärd menlig natur, t.ex. allvarliga inskränkningar i en persons rätt att försörja sig, utöva sin religion eller då personen utesluts från det allmänna undervisningssystemet.²⁴

Även om de diskriminerande åtgärderna inte är allvarliga i sig kan de ge upphov till en rimlig fruktan för förföljelse ifall de inger den berörde osäkerhet om t.ex. den framtida existensen. Om sådana diskriminerande åtgärder i sig själva innebär förföljelse eller inte måste avgöras mot bakgrund av de sammantagna omständigheterna i det enskilda fallet. Fruktan för förföljelse blir starkare när en person har utsatts för ett antal diskriminerande åtgärder och då sålunda ett kumulativt (adderande, tilltagande) element finns med.²⁵

4.4 Särskilda riskgrupper och riskprofiler

En grupptillhörighet kan få betydelse vid prövningen av skyddsbehovet på så sätt att om den sökande tillhör en särskilt riskgrupp behöver inte de individuella skälen vara lika starka som annars för att sökanden ska anses ha gjort sannolikt att han eller hon är i behov av internationellt skydd.^{26 27}

²² För ratificering av centrala konventioner om mänskliga rättigheter, se Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, ss. 21-22, <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-29).

²³ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 26 (Hämtad 2020-06-08).

²⁴ UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning*, Reissued Geneva, February 2019, artiklarna 54-55, <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfc4c7/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-> (Hämtad 2020-06-08).

²⁵ Ibid.

²⁶ *Rättsligt ställningstagande angående flyktning- och skyddsbedömningsrörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper*, RS/051/2021.

²⁷ I avgörandet MIG 2008:21 fann MiÖD att den diskriminering som gruppen maktoumeener utsätts för i Syrien inte innebär att de enbart på denna grund riskerar så allvarliga inskränkningar i sina rättigheter att de vid ett återsändande kan riskera förföljelse i utlänningslagens mening.

Om det av landinformationen framgår att alla personer som tillhör en viss grupp, eller kommer från ett visst område, riskerar förföljelse, krävs det inte att den sökande visar att han eller hon är mer utsatt än andra medlemmar i gruppen.²⁸

Förföljelsen måste vara orsakad av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till viss samhällsgrupp i enlighet med 4 kap. 1 § utlänningslagen. Förföljelsen kan utgå såväl från staten som från andra aktörer. En sökande som tillhör flera kategorier har en än mer utsatt situation. Risken för att tillskrivas en viss uppfattning ska vägas in när det bedömas vara relevant.

Bedömning

Med beaktande av den landinformation som återfinns under avsnitten 4.4.1 - 4.4.7 föreligger det inte en sådan generell och systematisk förföljelse mot någon särskild riskgrupp, eller person med särskild riskprofil, i Turkiet att grupptillhörigheten eller riskprofilen i sig grundar rätt till asyl. Istället krävs en omsorgsfull individuell prövning i varje enskilt fall.

Även om enbart tillhörigheten till en särskild riskgrupp inte grundar rätt till asyl kan en individ ha en särskild riskprofil som kräver särskilda överväganden vid prövningen av återopade asylskäl. Förteckningen över särskilda riskgrupper och särskilda riskprofiler nedan är inte rangordnad eller uttömmande och kan också förändras över tid. Om en asylsökande inte tillhör någon riskgrupp innebär detta att han eller hon ändå kan vara behov av internationellt skydd. Det är alltid viktigt i sammanhanget att beakta relevant och aktuell landinformation. Särskild noggrannhet i utredningarna och bedömningarna ska iakttas. Vid bedömningen av om en person tillhör en särskild riskgrupp ska även, i de fall detta aktualiseras, tillskriven tillhörighet beaktas. Tillhörighet till en särskild riskgrupp i Turkiet förändrar dock inte förhållandet att det är den asylsökande som ska göra sannolikt att skyddsskäl föreligger i det enskilda asylärendet.

Särskilda riskgrupper och riskprofiler är:

- Personer som anklagas för att ha deltagit i kuppförsöket 2016
- Personer som anklagas för att vara anhängare eller sympatisörer till Gülenrörelsen
- Medlemmar eller sympatisörer till partiet HDP (Halkların Demokratik Partisi)
- Medlemmar eller sympatisörer till PKK (Partiya Karkerên Kurdistan)
- Regimkritiska journalister och andra regimkritiker
- Människorättsaktivister och/eller aktivister för kurdernas rättigheter
- Vissa statsanställda

4.4.1 Personer som anklagas för att ha kopplingar till kuppförsöket

Ett försök att överta makten i ett land med militärt våld kan ses som en politisk handling. Deltagande i ett försök till militärkupp får därför i allmänhet bedömas utgöra ett uttryck för en politisk uppfattning.

---

²⁸ [MIG 2018:7](#) och [MIG 2018:8](#).

Turkiet är medlem i Europarådet och har vissa folkrättsliga skyldigheter. Turkiska medborgare har också rätt att lämna in klagomål till Europadomstolen.

Rättsväsendets oberoende och rättssäkerheten i Turkiet har kraftigt kritiserats sedan kuppförsöket.²⁹ Övergrepp och tortyr har vidare rapporterats förekomma i häkten och fängelser.³⁰

4.4.1.1 Livstidsstraff och tidsbegränsade fängelsestraff

Det har åtalats 3 879 personer som påstås ha haft kopplingar till kuppen, varav 2 335 dömts till livstids fängelse och 1 544 till fängelsestraff mellan ett till tjugo år.³¹

I en rättegång som påbörjades 2017 och slutfördes i juni 2019 dömde en domstol i Ankara 17 högt uppsatta officerare som var åtalade för kopplingar till kuppförsöket till flerfaldiga livstidsstraff för omstörtande verksamhet mot regeringen och parlamentet.³²

När det gäller livstids fängelse kan noteras att livstids fängelse även kan utdömas i Sverige för brottet uppror.³³ Den särskilda form av livstidsstraff som kan dömas ut i Turkiet som innebär att varje möjlighet till frigivning eller granskning saknas (aggravated life imprisonment, "försvårande livstidsstraff") utgör en kränkning av artikel 3 i Europakonventionen och utgör således ett brott mot konventionen.³⁴

Bedömning

Som nämnts ovan har det åtalats 3 879 personer som påstås ha haft kopplingar till kuppförsöket, varav 2 335 dömts till livstids fängelse och 1 544 till fängelsestraff mellan ett till tjugo år. Det har vidare nämnts att det pågår utredningar gällande 155 560 personer som är misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen, varav 29 487 uppges vara häktade eller åtalade. Det är svårt att få fullständig klarhet i om de aktuella siffrorna rör straff för deltagande i själva kuppförsöket eller om det rör sig om straff för t.ex. medlemskap i Gülenrörelsen, alternativt om straffen rör båda grunderna.

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer olika påföljder för de personer som anklagats för att ha kopplingar till kuppförsöket. I dagsläget är det dock svårt att avgöra om en person som anklagats för att ha koppling till kuppförsöket kommer att utsättas för ett oproportionerligt hårt straff.³⁵

²⁹ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), ss. 12-13 (Hämtad 2020-06-08).

³⁰ Ibid., s. 16-17.

³¹ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 14. (Hämtad 2020-06-08).

³² Ibid., ss. 14-15.

³³ Den som, med uppsåt att statsskicket ska med vapenmakt eller annars med våldsamma medel omstöras eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten på så sätt ska framtvingas eller hindras, företar en handling som innebär fara för uppsåtets förverkligande, döms, om det inte är högförräderi, för uppror till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller på livstid eller, om faran var ringa, till fängelse i lägst fyra och högst tio år.
[18 kap. 1 § brottsbalken](#) (1962:700).

³⁴ Migrationsverket, Lifos, *Europadomstolens dom i målet Gurban mot Turkiet*, nr 4947/04, dok.nr. [36566](#).

³⁵ När det gäller flerfaldiga livstidsstraff så förekommer detta också bl.a. i USA. Om ett sådant straff är oproportionellt får avgöras från fall till fall. För exempel se Svenska Dagbladet, *Planerade spränga New Yorks t-bana*, 2010-02-2, <https://www.svd.se/planerade-spranga-new-yorks-t-bana> (Hämtad 2020-06-02).

Svårigheten att bedöma straffets proportionalitet gäller dock inte för ett ”försvårande livstidsstraff” som nämns i ovanstående stycke. Detta straff utgör en kränkning av artikel 3 i Europakonventionen.

Det turkiska rättsväsendet präglas i dagsläget till viss del av att grundläggande rättssäkerhet inte upprätthålls, såsom presumtion om oskyldighet, inget straff utan brott och icke-retroaktivitet för brott. Detta ska också vägas in när man bedömer om ett straff är oproportionerligt eller ej.

Migrationsverket bedömer att inte alla av de personer som anklagas för att ha deltagit i kuppförsöket, eller riskerar lagföring på grund av detta, är att anses som förföljda enbart på den grunden att de riskerar lagföring och straff. Detta utesluter dock inte att det i olika enskilda fall kan uppstå anledning till misstanke om att själva rättsprocessen i sig inte är tillräckligt rättssäker eller att förhållanden i t.ex. fängelser bedöms vara omänskliga eller förnedrande (se 4.5.5 *Personer i häkten och fängelser*). Personerna kan då på dessa grunder vara berättigade till internationellt skydd. Ytterligare landinformation om vad som varit praxis hos turkiska domstolar i fall relaterade till kuppförsöket kan ge information om sannolikheten för att ett oproportionerligt straff kommer att utdömas.

4.4.2 Personer som anklagas för medlemskap eller att sympatisera med Gülenrörelsen

Turkiet klassar Gülenrörelsen som en terroristorganisation.³⁶ Den turkiska staten benämner rörelsen FETÖ/PDY (Fethullahistiska terroristorganisationen/Parallella stadsstrukturen).³⁷

Det pågår i dagsläget utredningar gällande 155 560 personer som är misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen, varav 29 487 uppges vara häktade eller åtalade.³⁸

4.4.2.1 Fortsatta tillslag mot Gülenanhängare

Trenden med tillslag mot misstänkta Gülenanhängare fortsätter. Tillslag har skett både under 2019 och 2020. De misstänkta uppges bl.a. ha använt sig av appen ByLock.³⁹

4.4.2.2 Kommunikationsapplikationen ByLock

Massarresteringar har skett av tiotusentals medborgare som laddat ner kommunikationsapplikationen ByLock. Applikationen, som förbjudits av de turkiska myndigheterna, påstås ha använts av Gülenrörelsen inför 2016 års kuppförsök. Tillgänglig rapportering bekräftar att Gülenmedlemmar har använt sig av ByLock men att de flesta raderade applikationen när myndigheterna upptäckte dem. Över 10 000 människor uppges ha gripits för att ha laddat ner applikationen.⁴⁰

³⁶ Reuters, *Turkey officially designates Gulen religious group as terrorists*, 2016-05-31, <http://www.reuters.com/article/us-turkey-gulen-idUSKCN0YM167> (Hämtad 2020-03-06).

³⁷ Radionytt.se, 2016-07-19, <http://radionytt.se/nyheter/turkiet-myndighet-drar-in-sandningstillstand/> (Hämtad 2020-03-06).

³⁸ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok.nr. [44431](#), ss. 13-14. (Hämtad 2020-06-08).

³⁹ Ibid., s. 16.

⁴⁰ Deutsche Welle (DW), *Turkey to review over 10,000 arrested coup suspects linked to ByLock mobile app*, 2017-12-28 <https://www.dw.com/en/turkey-to-review-over-10000-arrested-coup-suspects-linked-to-bylock-mobile-app/a-41951847> (Hämtad 2020-06-01).

4.4.2.3 Tortyr

Det förekommer fortsatta anklagelser om tortyr i häkten och fängelser. Särskilda riskgrupper är främst presumtiva anhängare till Gülenrörelsen, kurder samt vänsteraktivister. Turkiets förbund för mänskliga rättigheter hade t.o.m. november 2019 mottagit 422 anmälningar om påstådd tortyr och annan kränkande behandling.

Många offer drar sig för att anmäla överträdelserna p.g.a. rädsla för repressalier eller stigmatisering.⁴¹ FN: s särskilda föredragande för tortyr har uttryckt allvarlig oro över de ökande anklagelserna om tortyr och annan illabehandling i turkiska häkten.⁴²

Det finns ett flertal rapporter som tar upp olika slags illabehandling som t.ex. misshandel, hot om våldtäkt och hot mot advokater. Enligt statistik från det turkiska justitieministeriet 2018 hade regeringen öppnat 2 196 utredningar relaterade till anklagelser om missbruk i stadsförvaltningen. Av dem resulterade 1 035 i icke-åtal, 766 resulterade i öppnandet av ett brottmål och 395 i andra former av beslut. Regeringen släppte inte uppgifter om utredningar om påstådd tortyr. Olika mänskliga rättighetsgrupper har hävdar att det är mer sannolikt att personer med påstådd koppling till PKK eller Gulenrörelsen riskerar att bli utsatta för illabehandling.⁴³

Bedömning

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer anklagelser om tortyr i häkten och fängelser. Tortyr utgör sådan förföljelse som avses i 4 kap. 1 § utlänningslagen om risken för tortyr har koppling till flyktinggrunderna. De uppgifter som kommit fram om tortyr är inte sådana att man kan dra slutsatsen att det i alla eller de flesta fall förekommer tortyr av personer som anklagas för att vara medlemmar eller att sympatisera med Gülenrörelsen.

En individuell prövning måste istället göras i varje enskilt fall av risken för att utsättas för tortyr där den sökande bl.a. bör göra sannolikt att han eller hon är av speciellt intresse för de turkiska myndigheterna.⁴⁴ Det bör generellt iakttas stor försiktighet vid bedömning av framtida risk för tortyr av en asylsökande som tillhör de särskilda riskgrupperna eller har en särskild riskprofil (se 4.4 Särskilda riskgrupper och riskprofiler).

⁴¹ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok.nr. [44431](#), s. 17. (Hämtad 2020-06-08).

⁴² UN Human Rights, The UN Special Rapporteur on torture, *Turkey: UN expert says deeply concerned by rise in torture allegations*, Geneva, 27 February 2018, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22718&LangID=E> (Hämtad 2020-06-13).

⁴³ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2019 - Turkey*, 2020-03-11, Lifos dok. nr [44182](#), s. 7 (Hämtad 2020-06-12).

⁴⁴ Migrationsverket, Handbok i migrationsärenden, *Asylärenden där tortyr åberopas*, 2012-05-23, <https://verksnatet.migrationsverket.se/download/18.2425e8a116978af763c23ad3/1552989888735/Asylärenden%20där%20tortyr%20åberopas.pdf>

4.4.2.4 Livstidsstraff och tidsbegränsade fängelsestraff

Det har åtalats 3 879 personer som påstås ha haft kopplingar till kuppförsöket, varav 2 335 dömts till livstids fängelse och 1 544 till fängelsestraff mellan ett till tjugo år.⁴⁵

När det gäller livstids fängelse kan noteras att livstids fängelse även kan utdömas i Sverige för brottet uppror.⁴⁶ Den särskilda form av livstidsstraff som kan dömas ut i Turkiet som innebär att varje möjlighet till frigivning eller granskning saknas (aggravated life imprisonment, ”försvårande livstidsstraff”) utgör en kränkning av artikel 3 i Europakonventionen.⁴⁷

Bedömning

Som redan nämnts ovan har det åtalats 3 879 personer som påstås ha haft kopplingar till kuppen, varav 2 335 dömts till livstids fängelse och 1 544 till fängelsestraff mellan ett till tjugo år. Det pågår vidare utredningar gällande 155 560 personer som är misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen, varav 29 487 uppges vara häktade eller åtalade. Det är svårt att få klarhet i om siffrorna rör straff för själva kuppförsöket eller om det rör sig om t.ex. straff för medlemskap i Gülenrörelsen, eller om straffen rör båda grunderna.

Med beaktande av dessa siffror gör Migrationsverket den bedömningen att personer som anklagas för medlemskap i Gülenrörelsen, eller att sympatisera med Gülenrörelsen, inte i alla situationer riskerar lagföring och straff som utgör förföljelse. Detta utesluter dock inte att det i ett enskilt fall kan uppstå anledning till misstanke om att själva rättsprocessen i sig inte är tillräckligt rättssäker eller i förlängningen förhållanden i t.ex. fängelser bedöms vara omänskliga eller förnedrande (se 4.5.5 *Personer i häkten och fängelser*). Dessa förhållanden kan då utgöra förföljelse och personerna följaktligen vara berättigade till internationellt skydd.

4.4.2.5 Avskedanden m.m.

Över 150 000 personer uppges ha avskedats, i huvudsak p.g.a. kopplingar till Gülenrörelsen. Störst antal avskedade har rapporterats inom inrikesministeriet (44 357), följt av utbildningsministeriet (41 039), polisen (33 000), försvaret (23 113), sjukvård (7 299) och rättsväsendet (6 994).⁴⁸

Det finns uppgifter om att ett antal ytterligare påföljder automatiskt gäller för personer som blivit uppsagda genom dekret eller genom de förfaranden som fastställts i olika förordningar.⁴⁹

⁴⁵ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 14. (Hämtad 2020-06-08).

⁴⁶ Den som, med uppsåt att statsskicket ska med vapenmakt eller annars med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten på så sätt ska framtvingas eller hindras, företar en handling som innebär fara för uppsåtets förverkligande, döms, om det inte är högförräderi, för uppror till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller på livstid eller, om faran var ringa, till fängelse i lägst fyra och högst tio år.
[18 kap. 1 § brottsbalken](#) (1962:700).

⁴⁷ Migrationsverket, Lifos, *Europadomstolens dom i målet Gurban mot Turkiet*, nr 4947/04, dok.nr. [36566](#).

⁴⁸ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 26 (Hämtad 2020-06-08).

⁴⁹ Council of Europe: Commissioner for Human Rights, *Memorandum on the human rights implications of the measures taken under the state of emergency in Turkey*, 7 October 2016,

Dessa påföljder inkluderar bl.a. livslång avstängning från att arbeta inom den offentliga sektorn och privata säkerhetsföretag.⁵⁰

Återanställning av uppsagda

I januari 2017 tillsattes en granskningskommitté med uppgift att pröva ansökningar om återanställning av tjänstemän som avskedats per dekret till följd av kuppforsöket. Antalet inlämnade ansökningar är 126 300. Hittills har 105 100 ärenden avgjorts, varav 11 200 lett till återanställning, medan 93 300 fått avslag. Följaktligen har 83 procent av ansökningarna beslutats inom en period av 27 månader från det granskningskommittén började sitt arbete.⁵¹ Samtliga beslut har avgjorts utan muntlig förhandling. Det går att klaga på ett negativt beslut, men klaganden har inte tillgång till offentligt biträde.⁵²

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att över 150 000 personer uppges ha avskedats, i huvudsak p.g.a. kopplingar till Gülenrörelsen. Att avskedas från sin anställning kan förekomma av olika anledningar och avskedandet kan i sig vara diskriminerande. Det är dock endast under vissa omständigheter som diskriminerande åtgärder innebär förföljelse i utlänningslagens mening. Detta kan t.ex. vara fallet om en person utsätts för diskriminerande åtgärder som är av avsevärd menlig natur, t.ex. allvarliga inskränkningar i en persons rätt att försörja sig, se vidare under 4.3 *Kumulativ diskriminering*. Migrationsverket anser inte att de aktuella avskedandena generellt utgör sådan diskriminering som utgör förföljelse.

Det krävs emellertid en individuell bedömning för att avgöra om ett avskedande som bedöms vara diskriminerande också innebär förföljelse i utlänningslagens mening. Möjligheten till återanställning bör vägas in i denna bedömning.

4.4.2.6 Advokater och andra juridiska ombud

Advokater och andra juridiska ombud kan råka illa ut i sin yrkesutövning när de försvarar personer som anklagas för t.ex. kopplingar till Gülenrörelsen. Gripanden, trakasserier, hot och frihetsberövanden av advokater och övriga juridiska ombud har förekommit.⁵³

Försvarsadvokater blir ofta föremål för myndigheternas misstankar då de regelmässigt förknippas med sina klienters politiska åsikter. Åtal hade i juli 2019 väckts mot 1 546 advokater sedan kuppforsöket.⁵⁴

<https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-commissioner-publishes-a-memorandum-on-the-human-rights-implications-of-the-emergency-measures-in-turkey>
(Hämtad 2020-03-06).

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ The Inquiry Commission on the state of emergency measures, ANNOUNCEMENT ON THE DECISIONS OF THE INQUIRY COMMISSION ON THE STATE OF EMERGENCY MEASURES (27 March 2020), <https://soe.tccb.gov.tr/> (Hämtad 2020-03-06).

⁵² Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 28 (Hämtad 2020-06-08).

⁵³ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 32-33 (Hämtad 2020-06-08).

⁵⁴ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 32-33 (Hämtad 2020-06-08).

Bedömning

Som nämns ovan kan advokater och andra juridiska ombud råka illa ut i sin yrkesutövning när de försvarar personer som anklagas för t.ex. kopplingar till Gülenrörelsen. Åtal har också väckts i många fall.

Illabehandlingen som advokater och andra juridiska ombud kan råka ut för är enligt Migrationsverkets bedömning dock inte av den omfattningen att enbart kopplingen mellan advokater och andra juridiska ombud samt klienters politiska åsikter skulle medföra att det alltid föreligger behov av internationellt skydd. En individuell bedömning i varje enskilt asylärende måste istället göras.

4.4.2.7 Bedömning av personer som anklagas för medlemskap eller att sympatisera med Gülenrörelsen

Det är inte otänkbart att personer som anklagas för medlemskap eller samröre med Gülenrörelsen riskerar att dömas till oproportionerliga eller godtyckligt straff. En individuell bedömning måste dock göras. Omständigheter som då särskilt ska beaktas vid den individuella bedömningen av skyddsbehovet är:

- Vilka aktiviteter för Gülenrörelsen den sökande deltagit i/uppfattas ha deltagit i
- Hur omfattande dessa aktiviteter varit och om de kan uppfattas som regimkritiska och till stöd för kuppförsöket
- Om den sökande är, eller har varit, av intresse för myndigheterna
- Om den sökande fått sitt pass återkallat
- Om den sökande sagts upp från sin anställning
- Om den sökande omnämns i en lista som bifogats ett dekret

4.4.3 Medlemmar och anhängare till HDP

HDP är ett legalt parti som är representerat i det turkiska parlamentet.⁵⁵ Den 4 november 2016 greps partiledarna för HDP⁵⁶, tillsammans med minst tolv av partiets parlamentariker.⁵⁷ Enligt uppgifter från partiets advokater handlade anklagelserna om att parlamentarikerna inte har velat vittna om brott kopplade till ”terroristpropaganda”. Den ena av partiledarna, Figen Yüksekdağ, har numera fråntagits sin parlamentsplats. Anledningen till detta är att hon har dömts till tio månaders fängelsestraff för att ha spridit terroristpropaganda.⁵⁸ Den tidigare partiledaren, Selahattin Demirtas, är fortfarande fängslad.⁵⁹

⁵⁵ Utrikespolitiska Institutet, Landguiden, *Kurderna*, 2019-02-13, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/kurderna/> (Hämtad 2020-03-17).

⁵⁶ Storbritannien, Home Office, *Country Information and Guidance Turkey: HDP (Peoples' Democratic Party)*, 2016-03-01, dok. nr. 37199 (Hämtad 2020-06-08).

⁵⁷ Sveriges Television. Nyheter, *HDP-politiker gripna i Turkiet*, 2016-11-04, <http://www.svt.se/nyheter/utrikes/hdp-politiker-gripna-i-turkiet> (Hämtad 2020-03-17).

⁵⁸ Daily sabah, *Turkish parliament strips HDP co-chair Figen Yüksekdağ of MP status*, 2017-02-21, <https://www.dailysabah.com/legislation/2017/02/21/turkish-parliament-strips-hdp-co-chair-figen-yuksekdag-of-mp-status> Hämtad 2020-06-10).

⁵⁹ Aljazeera, *Turkish court orders rearrest of jailed Selahattin Demirtas*, 2019-09-21, <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/turkish-court-orders-arrest-jailed-selahattin-demirtas-190921081222694.html>, (Hämtad 2020-06-10).

En senare partiledare, Serpil Kemalbay, arresterades 2018 och anklagades för att sprida terrorpropaganda. Hon är släppt, men anklagelserna finns kvar.⁶⁰

Flera av partiets lokalpolitiker, särskilt borgmästare i sydöstra Turkiet, har gripits med anledning av terrorutredningar. De flesta som gripits står åtalade på terrorgrunder, med rubriceringen ”kopplingar till en terrororganisation” eller ”spridning av terrorpropaganda”⁶¹ ⁶² I februari i år rapporterades om 23 borgmästare som för närvarande sitter häktade i avvaktan på rättegång, samtliga för kopplingar till terrororganisationer. Det finns även en ökning av antalet avskedanden och arresteringar av HDP-valda borgmästare sedan Turkiets militära intervention inleddes i norra Syrien i oktober 2019.⁶³

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att det förekommit illabehandling av medlemmar och anhängare till HDP. Illabehandlingen är enligt Migrationsverkets bedömning inte av den omfattningen att enbart den omständigheten att en person är medlem eller anhängare till HDP medför att det föreligger behov av internationellt skydd. En individuell bedömning måste istället göras. Omständigheter som särskilt ska beaktas vid denna bedömning är:

- Om personen stödjer, eller uppfattas stödja, kurdisk autonomi
- Om personen propagerar, uppfattas propagera, för kurdisk autonomi
- Hur framträdande roll personen har
- Om personen är kritisk mot presidenten och regeringen i frågor som rör kurdernas rättigheter
- Om personen anklagas för, eller stödjer/hjälper, eller uppfattas stödja/hjälpa PKK
- Om personen anklagas för, eller propagerar för, eller uppfattas propagera för, PKK
- Om personen har uttalat sig, eller uppfattas eller anklagas för att uttala sig, på ett sätt som är eller kan uppfattas som kränkande för presidenten och/eller regeringen; och/eller
- Om personen är eller har varit av intresse för myndigheterna i Turkiet

4.4.4 Medlemmar och anhängare till PKK

Turkiet skärpte sin antiterrorlagstiftning i juli 2018. Den nya lagen ger utvidgade befogenheter till myndigheterna att avskeda statsanställda som är misstänkta för samröre med en terrororganisation, t.ex. PKK. Lagen ger också rätt att frihetsberöva misstänkta personer upp till 48 timmar utan att delge dem misstanke om brott.

⁶⁰ BIA News Desk, *HDP Former Co-Chair Kemalbay Released on Probation*, 2018-02-20, <http://bianet.org/english/politics/194492-hdp-former-co-chair-kemalbay-released-on-probation> (Hämtad 2020-06-10).

⁶¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2016-06-14, *Turkey: Situation and treatment of members of Kurdish political parties that have succeeded the People's Democracy Party (Halkin Demokrasi Partisi, HADEP), including the Peace and Democracy Party (Baris ve Demokrasi Partisi, BDP), and the Peoples' Democratic Party (Halklarin Demokratik Partisi, HDP); whether HADEP and other older acronyms are still in use (2011-2016)*, <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=577b74214&skip=0&query=HDP&coi=TUR> (Hämtad 2020-03-17).

⁶² Aftonbladet, *Ytterligare nio HDP-politiker gripna*, 2016-11-05, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article23857190.ab> (Hämtad 2020-03-17).

⁶³ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lagesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), ss. 20-21 (Hämtad 2020-06-08).

Anställda inom polis och militär som delges misstanke för koppling till terrororganisationer riskerar att avskedas. Lagen, som är avsedd att gälla i minst tre år, ersätter undantagslagarna som hävdades i juli 2018.⁶⁴

Turkiet anser att PKK är en terrororganisation.⁶⁵ Tillslag från den turkiska regimen har på senare tid skett mot personer misstänkta för kopplingar till PKK.⁶⁶ Förra året fanns 41 000 personer i fängelse för terrorrelaterade brott. Av dessa var 28 000 Gülenrelaterade och 9 000-10 000 PKK-relaterade.⁶⁷

Det finns ett flertal rapporter som tar upp olika slags illabehandling som t.ex. misshandel, hot om våldtäkt och hot mot advokater. Enligt statistik från det turkiska justitieministeriet 2018 hade regeringen öppnat 2 196 utredningar relaterade till anklagelser om missbruk i stadsförvaltningen. Av dem resulterade 1 035 i icke-åtal, 766 resulterade i öppnande av brottmål och 395 i andra former av beslut. Regeringen släppte inte uppgifter om utredningar om påstådd tortyr. Olika mänskliga rättighetsgrupper hävdade att det var mer sannolikt att personer med påstådd koppling till PKK eller Gulenrörelsen skulle bli utsatta för illabehandling.⁶⁸ PKK finns med på EU:s lista över terrororganisationer.⁶⁹

Bedömning

Med beaktande av landinformationen ovan är det sannolikt att medlemmar och anhängare till PKK kan råka ut för illabehandling i turkiska häkten och fängelser. Migrationsverket gör bedömningen att en person som riskerar lagföring och straff i Turkiet på grund av kopplingar till PKK dock inte alltid riskerar att vara utsatt för förföljelse i utlänningslagens mening. En bedömning av den individuella risken för skyddsgrundande behandling ska därför göras. Frågor om uteslutande kan bli aktuella, se 8. *uteslutande*.

4.4.5 Regimkritiska journalister och andra regimkritiker

Regimkritiska journalister och andra regimkritiker är särskilt utsatta för myndigheternas repression. Över 200 mediasajter stängdes under 2016 och 2017 för misstänkta kopplingar till Gülenrörelsen och PKK. Nästan alla kurdiska medier och tv-kanaler har vidare stängts ner. Ett fåtal oberoende mediasajter fortsätter sin verksamhet, men är utsatta för påtryckningar och trakasserier. Tidningskoncerner och andra medier som anklagas för att ha kopplingar till Gülenrörelsen har satts under tvångsförvaltning. Antalet arbetslösa journalister har ökat markant de senaste åren, och det förekommer uppgifter om att det kan röra sig om drygt 11 000 personer. Omkring 3 800 journalister har fått sina presskort indragna de senaste fem åren.⁷⁰

⁶⁴ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 12 (Hämtad 2020-06-08).

⁶⁵ Ibid., s. 38.

⁶⁶ Ibid., s. 16.

⁶⁷ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2019 - Turkey*, 2020-03-11, Lifos dok. nr [44182](#), s. 17 (Hämtad 2020-06-12).

⁶⁸ Ibid., s. 7.

⁶⁹ Europeiska rådets beslut (GUSP) 2019/1341 av den 8 augusti 2019 om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut (Gusp) 2019/25, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019D1341&from=en> (Hämtad 2020-03-06).

⁷⁰ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), ss. 31-32 (Hämtad 2020-06-08).

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att journalister och andra regimkritiker ofta är utsatta för myndigheternas repression. Migrationsverket gör den bedömningen att den omständigheten att man är en regimkritisk journalist eller regimkritiker dock inte alltid medför att det föreligger behov av internationellt skydd. Det krävs istället att Migrationsverket gör en individuell bedömning i varje enskilt ärende. Omständigheter som då särskilt ska beaktas vid denna bedömning är om den aktuella personen:

- Har, eller anses ha, kopplingar till kuppförsöket
- Stödjer, eller anklagas för att stödja, Gülenrörelsen
- Är kritiska mot regeringen, särskilt i frågor gällande mänskliga rättigheter och kurdernas rättigheter
- Bedöms stödja kurdisk autonomi
- Publicerar, eller uppfattas/anklagas för att publicera, material som är kränkande för presidenten och regeringen; och/eller
- Stödjer, eller uppfattas stödja, terroristorganisationer, främst PKK
- Publicerar material om det "armeniska folkmordet"

Dessa uppräknade omständigheter kan medföra att personen i fråga kan vara av intresse från myndigheternas sida och, i vissa fall, åtalas och dömas i enlighet med Turkiets antiterroristlagar. Omständigheterna ska därför särskilt beaktas vid prövningen av risken för förföljelse.

När det gäller journalister är det särskilt viktigt att utreda vilken tidning, TV- eller radiostation/mediekoncern den sökande har verkat för och om tidningen etc. uppfattas som kritisk mot regimen.

4.4.6 Människorättsaktivister och aktivister för kurdernas rättigheter

Situationen för människorättsaktivister i Turkiet har inte förbättrats sedan 2019. Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter nämner sålunda att en fortsatt försämring av läget för människorättsaktivister skett sedan kuppförsöket 2016. Bl.a. har regeringen upprättat ett nytt direktorat inom inrikesministeriet för att övervaka civilsamhällens verksamhet.⁷¹

Aktivisters fortsatta samhällsengagemang gör dem till måltavla för myndigheternas misstankar, då de utpekats för samröre med Gülenrörelsen och andra av staten terrorstämplade grupper. Detta gäller också för aktivister för kurdernas rättigheter i Turkiet som varit verksamma på ett sätt som kan uppfattas som kritiskt mot regeringen, särskilt vad gäller frågor rörande mänskliga rättigheter och kurdisk autonomi. Människorättsaktivister och aktivister för kurdernas rättigheter kan också i vissa fall åtalas och dömas i enlighet med turkiska antiterroristlagar.⁷²

⁷¹Ibid., ss. 29-30.

⁷² Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), ss. 29-30 (Hämtad 2020-06-08).

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att situationen för människorättsaktivister och aktivister för kurdernas rättigheter i Turkiet har försämrats. Enbart den omständigheten att man är en människorättsaktivist eller aktivist för kurdernas rättigheter innebär dock inte att det föreligger behov av internationellt skydd för samtliga människorättsaktivister och aktivister för kurdernas rättigheter. Det krävs istället en individuell bedömning i varje enskilt fall. Omständigheter som då särskilt ska beaktas vid denna individuella bedömning är:

- Verksamhet som den sökande har bedrivit eller uppfattas ha bedrivit, särskilt om det handlar om kritik mot den turkiska regeringen. Särskilt allvarligt är det om kritiken handlat om frågor rörande mänskliga rättigheter, presidentens ledarskap eller regeringens inställning i ”kurdiska frågor”
- Vilken organisation sökanden arbetat för och hans eller hennes roll i organisationen
- Hur väl känd verksamheten är för myndigheterna
- Om personen är, eller har varit, av intresse för myndigheterna

4.4.7 Vissa statsanställda

Kuppförsöket har medfört massavskedanden av anställda inom den offentliga sektorn där över 150 000 personer har drabbats hittills. Störst antal avskedanden rapporteras inom inrikesministeriet (44 357), följt av utbildningsministeriet (41 039), polisen (33 000), försvaret (23 113), sjukvården (7 299) och rättsväsendet (6 994).⁷³

Grunderna för dessa avskedanden har vanligtvis varit samröre med Gülenrörelsen. De yrkesgrupper som huvudsakligen har drabbats är polis och militär, lärare, akademiker samt offentligt anställda på central och lokal nivå.⁷⁴

I januari 2017 tillsattes en granskningskommitté med uppgift att pröva ansökningar om återanställning av tjänstemän som avskedats via dekret till följd av kuppförsöket. Angående resultatet av granskningskommitténs arbete m.m., se 4.4.2.5 *Avskedanden m.m., Återanställning av uppsagda*.

Många, i synnerhet lärare, har blivit omplacerade eller avskedade. Det finns också uppgifter om att ett antal ytterligare påföljder automatiskt blir tillämpliga för personer som blivit uppsagda genom dekret eller genom de förfaranden som fastställts i förordningar.⁷⁵

⁷³ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. [44431](#), nr. s. 26 (Hämtad 2020-06-08).

⁷⁴ Amnesty International, (AI), *No End in Sight: Purged Public Sector Workers Denied Future in Turkey*, 2017-05-22, s. 4. <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR4462722017ENGLISH.PDF> (Hämtad 2020-03-20).

⁷⁵ Council of Europe: Commissioner for Human Rights, *Memorandum on the human rights implications of the measures taken under the state of emergency in Turkey*, 7 October 2016, <http://www.ref-world.org/docid/58120efb4.html>. (Hämtad 2020-04-28).

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att det förekommit massavskedanden inom den offentliga sektorn. Migrationsverket bedömer att dessa avskedanden inte generellt kan anses utgöra sådan kumulativ diskriminering som når upp till nivån för förföljelse. En individuell bedömning måste dock göras i varje fall.

Omständigheter som kan medföra en ökad risk för skyddsgrundande behandling för en asylsökande och som särskilt ska beaktas vid den individuella bedömningen är:

- Om den sökande blivit uppsagd genom ett dekret
- Om den sökandes namn förekommer i ovan nämnda listor; och/eller
- Om personen är, eller har varit, av intresse för myndigheterna

4.5 Övriga som kan riskera förföljelse

De individer som omfattas av de kategorier som räknas upp nedan kan, vid en individuell bedömning, mycket väl ha flyktingskäl. Kategorierna bedöms dock inte falla in under 4.4 *Särskilda riskgrupper och särskilda riskprofiler*. Det innebär då att kategorierna inte heller får de särskilda rättsverkningar som följer av att en person bedömts som tillhörig en särskild riskgrupp eller har en särskild riskprofil. En sökande som tillhör en sådan särskild riskgrupp eller har en särskild riskprofil behöver, som tidigare nämnts under avsnitt 4.4, inte ha lika starka individuella skäl som annars för att personen ska anses ha gjort sannolikt att han eller hon är i behov av internationellt skydd. Den allmänna utsatthet som föreligger p.g.a. grupptillhörigheten kan alltså göra det lättare för en sökande att uppfylla sin bevisbörda.⁷⁶

4.5.1 Hbtq-personer och förespråkare för hbtq-personers rättigheter

Det finns inget förbud mot, eller uttrycklig diskriminering av, hbtq-personer i lagstiftningen. Samkönade äktenskap erkänns dock inte. Det har förekommit fall där "onaturligt sexuellt beteende" har använts för att åtala hbtq-personer.⁷⁷ Personer som förespråkar hbtq-personers rättigheter riskerar att utsättas för hot i alla delar av landet och även i sociala medier.⁷⁸

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter har noterat förekomsten av allvarliga begränsningar för NGO:s att verka i landet, t.ex. ett förbud i Ankara under undantagstillståndet för alla allmänna sammankomster med inriktning på mänskliga rättigheter för hbtq-personer. Detta begränsar allvarligt hbtq-organisationernas möjlighet att genomföra sin legitima verksamhet. Vidare stoppade polisen medlemmar i advokatsamfundet i Ankara från att ha en presskonferens om hbtq-frågor den 17 maj 2019.⁷⁹

⁷⁶ Rättsligt ställningstagande angående flyktning- och skyddsbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper, [RS/051/2021](#).

⁷⁷ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s. 17, <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-28).

⁷⁸ Ibid, s. 18.

⁷⁹ Commissioner for Human Rights (ECHR) of the Council of Europe (Dunja Mijatovic), *Report following her visit to Turkey from 1 to 5 July 2019*, para 146, 2020-02-19, <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-turkey-by-dunja-mijatovic-council-of-europe-com/168099823e>

Civil Rights Defenders uppger att 21 studenter och en professor togs i förvar efter att de hade deltagit i en hbtq-manifestation den 10 maj 2019. De anklagades för deltagande i olaglig sammankomst och för att ha visat motstånd trots varning enligt artikel 2911 i den turkiska strafflagen.⁸⁰

Turkiets högsta religiösa ledare Ali Erbas fördömde nyligen homosexualitet som uppgavs leda till virussjukdomar och orsaka ”förfall och förtappade generationer” Uttalandet har försvarats av Turkiets inrikesminister samt av president Erdogan.⁸¹

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att det förekommer diskriminering av hbtq-personer och förespråkare för hbtq-personers rättigheter i Turkiet. Enligt Migrationsverket bedömning är dock inte diskrimineringen av hbtq-personer och förespråkare för hbtq-personers rättigheter att betrakta som systematisk eller tydligt sanktionerad av staten. Diskriminering av hbtq-personer och förespråkare för hbtq-personers rättigheter tycks vara frekvent. Det finns dock ingen tillgänglig landinformation som pekar på att diskrimineringen skulle drabba samtliga hbtq-personer i alla sociala situationer. En individuell prövning ska därför göras i varje enskilt ärende av risken att en hbtq-person eller förespråkare för hbtq-personers rättigheter utsätts för skyddsgrundande behandling. Tillgänglig landinformation ska beaktas. I bedömningen ska det avgöras huruvida en diskriminering leder till konsekvenser av väsentligt skadlig karaktär för personen eller ej. Om diskrimineringen leder till väsentligt skadlig karaktär så är diskrimineringen att anses som förföljelse.⁸² Det är vidare viktigt att man även vid prövningen analyserar statens olika former av skydd som erbjuds eller inte erbjuds sökanden. Om den turkiska staten, i fråga om politik eller praxis, inte beviljar vissa rättigheter eller skydd mot allvarliga övergrepp i det aktuella enskilda fallet, kan detta utgöra förföljelse i utlänningslagens mening.⁸³ För hjälp när det gäller utredning och bedömning av hbtq-personers skyddsskäl p.g.a. sexuell läggning, se relevant rättsligt ställningstagande.⁸⁴

4.5.2 Religiösa och etniska minoriteter

Den turkiska konstitutionen slår fast att Turkiet är en sekulär stat och att religions- och övertygelsefrihet råder. En antidiskrimineringslag förbjuder vidare diskriminering på grund av religion. Det sekulära statsskicket innebär att ingen religiös grupp åtnjuter någon uttalad rättslig status i konstitutionen.⁸⁵

(Hämtad 2020-05-06).

⁸⁰ Civil Rights Defenders, *Turkey: Charges against 19 LGBTI+ rights defenders must be dropped*, 2019-11-07, <https://crd.org/2019/11/07/turkey-charges-against-19-lgbti-rights-defenders-must-be-dropped/> (Hämtad 2020-05-06).

⁸¹ Sveriges radio, *Ökat tryck mot HBTQ-rörelsen*, 2020-05-12, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7471146> (Hämtad 2020-05-12).

⁸² UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning*, Reissued Geneva, February 2019, artikel 54, <https://www.unhcr.org/publications/legl/5ddfc47/hand-book-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-> (Hämtad 2020-06-08).

⁸³ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution Within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*, 2002-05-07, <https://www.refworld.org/docid/3d36f1c64.html>, para. 15. (Hämtad 2020-06-13).

⁸⁴ Rättsligt ställningstagande angående utredning och prövning av den framtidsytande risken för personer som åberopar skyddsskäl på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck, [RS/015/2021](https://www.migrationsverket.se/RS/015/2021).

⁸⁵ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s. 11, <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-28).

Turkiet accepterar endast tre icke-muslimska grupper som minoriteter: armenier, grekiskt-ortodox kristna och judar. Detta innebär att andra icke-muslimska grupper och etniska minoriteter, som aleviter, kurder och romer inte officiellt erkänns. Detta begränsar i sin tur utövandet av vissa politiska och kulturella rättigheter hos dessa grupper.⁸⁶

Befolkningen i Turkiet utgörs till cirka 75 % av turkar, 18–20 % av kurder samt resterande del araber, greker, armenier och övriga, 5–10 %.⁸⁷ Exakt antal individer som tillhör olika minoritetsgrupper i Turkiet är okänt då staten inte frågar medborgarna om deras etniska och religiösa ursprung i folkräkningar. Det finns heller ingen vetenskaplig forskning om antalet minoriteter i landet.⁸⁸

Även om det inte utövas någon systematisk diskriminering av minoriteter, vad gäller rättigheter och tillgång till statliga tjänster, begränsar den starka nationalismen, liksom polariseringen mellan grupper, i praktiken minoritetsgruppers möjligheter att uttrycka sina identiteter öppet. Den sociala utsattheten gäller särskilt för den romska minoriteten.⁸⁹

4.5.2.1 Kristna

Av Turkiets befolkning på 83 miljoner är cirka 150 000 kristna.⁹⁰ Bland den kristna gruppen återfinns olika minoriteter som grekisk-ortodoxa och syrisk-ortodoxa (syrianer), armenier och assyrier.

En mindre grupp kristna är protestanter (6 000 - 7 000). Den kristna gruppen har kraftigt reducerats och bor huvudsakligen numera i Istanbul.⁹¹

För kristna samfund innebär den statliga kontrollen av religionsutövningen olika inskränkningar. Samfunden får t.ex. inte utan statligt tillstånd bygga kyrkor på mark de själva äger och sådana tillstånd beviljas inte. Utbildning av kristna präster i Turkiet är inte tillåten.⁹²

Sedan kuppförsöket 2016 har misstänksamheten om de kristnas turkiska identitet vuxit och hatkampanjer har bl.a. förekommit i sociala medier. Regeringsvänliga medier har även anklagat kristna för inblandning i kuppförsöket. Attacker mot kyrkor i Malatya och Trabzon förekom under natten till kuppförsöket efter att imamer uppmanat folk att kväsa kuppmakarna.⁹³

⁸⁶ Minority Rights Group International, *World Directory of Minorities and Indigenous Peoples*, uppdaterad juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-29).

⁸⁷ Utrikespolitiska institutet, *Landguiden Turkiet, Befolkning och språk*, uppdaterad/granskad 13 februari 2019, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/befolkning-och-sprak/> (Hämtad 2020-03-17).

⁸⁸ Minority Rights Group International, *World Directory of Minorities and Indigenous Peoples*, uppdaterad juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-29).

⁸⁹ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s. 17, <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-28).

⁹⁰ Minority Rights Groups, *Turkey: Minorities and indigenous groups*, uppdaterad juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-29).

⁹¹ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 22 (Hämtad 2020-06-08).

⁹² Utrikespolitiska institutet, *Landguiden Turkiet religion*, uppdaterad/granskad 13 februari 2019, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/religion/> (Hämtad 2020-03-17).

⁹³ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 23 (Hämtad 2020-06-08).

Konvertering

Konvertering från islam till kristendom är inte förbjuden enligt turkisk lag. De som konverterar, särskilt de som är kyrkliga ledare i sydöstra Turkiet eller på landsbygden, behandlas dock ibland respektlös av polis och säkerhetsstyrkor p.g.a. deras öppna tro. De som konverterat möter också svårigheter att få tillstånd för att bygga kyrkor. Det finns vidare en oro över domstolars opartiskhet gentemot de som konverterat.⁹⁴ En konvertering kan sannolikt också få familjekonsekvenser och övriga sociala konsekvenser. Även om nivån och typ av förtryck från familjer varierar mycket beroende på familjens bakgrund etc., anses konvertering från islam till kristendom allmänt inte vara accepterad.⁹⁵

Bedömning

Migrationsverket noterar, som det beskrivits ovan, att den som är kristen eller konverterar till kristendomen ofta möter olika svårigheter i det turkiska samhället. Enligt Migrationsverkets bedömning är dock inte diskrimineringen av kristna i Turkiet att betrakta som systematisk eller sanktionerad av staten. Diskrimineringen når generellt inte upp till kraven för förföljelse i utlänningslagens mening. En individuell prövning måste dock göras i varje enskilt fall av risken att en person utsätts för skyddsgrundande behandling. För hjälp i bedömning av då konversion åberopas som asylskäl, se särskilt rättsligt ställningstagande.⁹⁶

4.5.2.2 Aleviter

Det är skillnad mellan aleviter och alawiter, som bl.a. finns i Syrien. Den alevitiska trosläran, till skillnad från den alawitiska som är en förgrening inom shiaislam, saknar kopplingar till någon av islams huvudgrenar sunni och shia.⁹⁷

Man brukar uppskatta att 20-30 % (ca 20 miljoner) av Turkiets befolkning är aleviter.⁹⁸ Den turkiska staten vägrar att erkänna den alevitiska trosuppfattningen som en religiös minoritet. Istället har man valt att inordna alevismen som en sekt inom islam.⁹⁹

Det förekommer vandalisering av alevitiska egendomar i Turkiet. Klotter med hotelser uppges ha ritats på väggfasader. Fönster har också krossats på samfundets inrättningar och hos samfundsmedlemmarnas privata bostäder. Vandalisering uppges ha ägt rum på flera orter.¹⁰⁰ Aleviter i Turkiet kan sammanfattningsvis drabbas av diskriminering på olika nivåer.¹⁰¹ Detta gäller särskilt i den kurdiska regionen i östra Turkiet.¹⁰²

⁹⁴ Open Doors International/Word Watch Research *Turkey – Country Dossier* – December 2019, s. 26, <https://www.open-doors.se/turkiet>. (Hämtad 2020-03-05).

⁹⁵ Ibid., s. 23.

⁹⁶ Rättsligt ställningstagande angående metod för prövningen då religion, inklusive konversion och ateism m.m. åberopas som asylskäl, [RS/027/2021](#).

⁹⁷ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 24 (Hämtad 2020-06-08).

⁹⁸ Minority Rights Group International, *World Directory of Minorities and Indigenous Peoples*, uppdaterad i juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-03-05).

⁹⁹ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 24 (Hämtad 2020-06-08).

¹⁰⁰ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 24 (Hämtad 2020-06-08).

¹⁰¹ Irland. Refugee Documentation Centre, [...] 2. *Information on discrimination experienced by people who practice the Alevi religion in Turkey and in particular in the Kurdish region of Eastern Turkey*, 2018-01-24, dok. nr. [40953](#), s. 2 (Hämtad 2020-06-08).

¹⁰² Ibid., s. 3.

Bedömning

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att aleviter kan utsättas för diskriminering. Enligt Migrationsverket är diskrimineringen av aleviter dock inte att betrakta som systematisk eller sanktionerad av staten. Migrationsverket bedömer att diskrimineringen inte generellt når upp till kraven för förföljelse i utlänningslagens mening. En individuell prövning måste då istället göras fall i varje enskilt fall av risken att utsättas för skyddsgrundande behandling.

4.5.2.3 Kurder

Kurderna är den största etniska minoriteten i Turkiet. Det uppskattade antalet sträcker sig från 10 till 23 procent av Turkiets 83 miljoner.¹⁰³ Cirka två tredjedelar av kurderna bor i västra Turkiet.¹⁰⁴

FN har 2015 och 2016 anklagat Turkiet för allvarliga människorättsbrott mot kurderna i landets kurddominerade sydöstra område.¹⁰⁵ Diskriminering av kurder förekommer emellanåt i hela Turkiet.¹⁰⁶ Se t.ex. under avsnitt 4.5.6 *Personer som genomgår militärtjänst*.

Bedömning

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer olika slags diskriminering som kurder utsätts för i Turkiet. Enligt Migrationsverket är diskrimineringen dock inte att betrakta som systematisk eller tydligt sanktionerad av staten. Migrationsverket bedömer att diskrimineringen inte generellt når upp till kraven för förföljelse i utlänningslagens mening.

En individuell prövning av risken för att kurder utsätts för skyddsgrundande behandling måste dock göras i varje enskilt asylärende. Angående särskilda riskprofiler för vissa kurder, se under avsnitt 4.4 *Särskilda riskgrupper och särskilda riskprofiler*.

4.5.3 Barn

Turkiet har skrivit under och ratificerat Barnkonventionen.¹⁰⁷ Barnskyddslagen i Turkiet ger vidare ett juridiskt skydd för samtliga barn i landet. Det finns ett utbrett system med fosterhem. Barnaga är förbjuden enligt turkisk lag men är socialt accepterat.¹⁰⁸

¹⁰³ Utrikespolitiska institutet, *Landguiden*, uppdaterad/granskad 2019-02-13, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/befolkning-och-sprak/> (Hämtad 2020-04-29).

¹⁰⁴ Utrikespolitiska institutet, *Kurderna i Turkiet*, 2014-08-12, <https://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Kurder/Kurderna-i-Turkiet/> (Hämtad 2020-03-05).

¹⁰⁵ Sveriges Radio, *FN riktar skarp kritik mot Turkiet*, 2017-03-10, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6649658> (Hämtad 2020-06-08).

¹⁰⁶ Dalarnas tidningar, *Experterna om kurdernas situation i Turkiet: "Allt sker på statens villkor"*, 2016-09-20, <https://www.dt.se/artikel/experterna-om-kurdernas-situation-i-turkiet-allt-sker-pa-statens-villkor> (Hämtad 2020-05-04).

¹⁰⁷ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 36. (Hämtad 2020-06-08).

¹⁰⁸ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s.15 <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-29).

Det finns inga tillförlitliga siffror om hur många barn som utsätts för våld eller sexuella övergrepp. Straffbarhetsåldern är tolv år. Barn kan dömas för terroristbrott, vilket har drabbat barn som deltagit vid bl. a. pro-kurdiska demonstrationer.¹⁰⁹

Tvångsäktenskap av minderåriga flickor förekommer, mest på landsbygden. Det är vanligare bland den syriska flyktningbefolkningen, där 12 procent av de syriska flickorna på landsbygden gifter sig innan 15 års ålder. För turkiska kvinnor ligger siffran för äktenskap innan 18 års ålder på 26 procent.¹¹⁰

Även om barn kan möta liknande eller identiska former av illabehandling som vuxna, kan de uppleva dem annorlunda. Åtgärder eller hot som kanske inte når tröskeln för förföljelse i fallet med en vuxen kan leda till förföljelse när det gäller ett barn p.g.a. det faktum att det just rör sig om ett barn.¹¹¹

När det gäller asylsökande barn kan psykiska trauman hos barnet vara en särskild relevant faktor att beakta. Barn är t.ex. generellt benägna att bli mer påverkade av olika fientliga situationer än vuxna.¹¹²

Bedömning

Barns bästa ska beaktas under ett asylärendes handläggning. Barn kan exempelvis ha egna asylskäl och det är viktigt att dessa utreds och prövas individuellt, oavsett om barnet är ensamkommande eller är här i Sverige som del av en familj. Barns asylskäl kan utgöras av såväl barnspecifika skäl som allmänna asylskäl.

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer olika sorters problem som rör barns rättigheter i Turkiet. Migrationsverket gör bedömningen att situationen för barn i Turkiet i allmänhet inte i sig är skyddsgrundande. En noggrann individuell bedömning ska dock göras i varje enskilt fall, varvid det vid tolkning av de för beslutet aktuella förutsättningarna även måste beaktas att sökanden är ett barn. Det är vidare av vikt att relevant och aktuell landinformation används i varje enskilt asylärende som rör barn.

4.5.4 Kvinnor

Den turkiska konstitutionen slår fast alla individers likhet inför lagen, oberoende av kön. Konstitutionen medger även positiv särbehandling. Trots omfattande antidiskrimineringslagstiftning är diskriminering av kvinnor och könsbaserat våld vanligt förekommande i Turkiet.¹¹³

¹⁰⁹ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s.15 <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-29).

¹¹⁰ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr 44431, s. 36 (Hämtad 2020-06-08).

¹¹¹ UNHCR, *GUIDELINES ON INTERNATIONAL PROTECTION: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 22 December 2009, para 15, <https://www.unhcr.org/publications/legal/50ae46309/guidelines-international-protection-8-child-asylum-claims-under-articles.html>. (Hämtad 2020-06-13).

¹¹² Ibid., para 16.

¹¹³ Utrikesdepartementet, *Turkiet – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, uppdaterad 2019-02-20, s.15 <https://www.regeringen.se/49153f/contentassets/bc20c80d94fd4e4eadcf8768c6f3ca4d/turkiet---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (Hämtad 2020-04-29).

Under 2019 rapporterades 31 fall av hedersrelaterat våld mot kvinnor. Våldet förekommer mest i den sydöstra regionen. Hedersbrott kan ge livstids fängelse. Domstolarna dömer ofta till mildare straff eftersom domarna fäster stor vikt vid omständigheter kring offrets ”uppträdande” och hur detta påverkat förövarens sinnesläge när brottet begicks.¹¹⁴

Det finns 81 förebyggande kvinnocentra (ett i varje provins) och 144 kvinnohjälpstjänsterna i landet som kan ta emot 33 000 kvinnor. Företrädare för kvinnorrättsfrågor påstår att platserna inte räcker till.¹¹⁵

Oberoende och rättighetsbaserade NGO:s, vilka verkar för kvinnors och barns rättigheter, uppger att de frekvent förbigås till förmån för organisationer som är gynnsamt inställda till regeringen.¹¹⁶

Bedömning

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer olika sorters problem som rör kvinnors rättigheter i Turkiet. Migrationsverket gör den bedömningen att situationen för kvinnor i Turkiet i allmänhet inte i sig är skyddsgrundande. En noggrann individuell prövning ska istället göras i varje enskilt fall. Vid denna prövning är det viktigt att man analyserar statens olika former av skydd som erbjuds respektive inte erbjuds sökanden. Om den turkiska staten, i fråga om politik eller praxis, inte beviljar vissa rättigheter eller skydd mot allvarliga övergrepp i det aktuella enskilda fallet, kan detta utgöra förföljelse i utlänningslagens mening.¹¹⁷

4.5.5 Personer i häkten och fängelser

HRW uppger att över 150 000 personer har suttit i polisförvar vid något tillfälle sedan kuppföröket. Organisationen uppskattar att det största antalet är personer misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen, därefter följer personer med påstådda kopplingar till PKK.¹¹⁸

Enligt turkiska justitieministeriet har landets 368 fängelser en beläggningskapacitet på 235 431 fångar. I november 2019 låg siffran på antalet internerade på cirka 286 000. Personer som väntar på rättegång sitter internerade ihop med dömda fångar. Barn till kvinnliga fångar sitter internerade med sina mödrar. Antalet inlåsta barn, per december 2019, uppskattas till cirka 780.¹¹⁹

¹¹⁴ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 36 (Hämtad 2020-06-08).

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Commissioner for Human Rights (ECHR) of the Council of Europe (Dunja Mijatovic), *Report following her visit to Turkey from 1 to 5 July 2019*, para 135, 2020-02-19, <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-turkey-by-dunja-mijatovic-council-of-europe-com/168099823e> (Hämtad 2020-05-06).

¹¹⁷ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution Within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*, 2002-05-07, <https://www.refworld.org/docid/3d36f1c64.html>, para. 15. (Hämtad 2020-06-13).

¹¹⁸ HRW, *In Custody. Police Torture and Abductions in Turkey*, 2017-10-12, <https://www.hrw.org/report/2017/10/12/custody/police-torture-and-abductions-turkey> (Hämtad 2020-03-06).

¹¹⁹ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 17 (Hämtad 2020-06-08).

Levnadsförhållandena i fängelserna visar på bristfällig tillgång till vatten, värme, ventilation, belysning och mat. Tillgång till sjukvård är mycket begränsad och bristen på sjukvårdspersonal särskilt påtaglig.¹²⁰

Antalet internerade i isoleringsceller har ökat efter kuppförsöket och det finns inofficiella siffror som pekar på att cirka 3 000 är internerade i isoleringsceller. Förhållandena för de isolerade beskrivs som svåra och personer fått sitta isolerade i långa perioder. Det rapporteras om myndigheternas godtyckliga hantering av isolerings förfarandet, vilket oftast drabbar personer med kopplingar till Gülenrörelsen samt hbtq-personer och då framförallt transpersoner.^{121 122}

Nationella och internationella organisationer för mänskliga rättigheter rapporterade om trovärdiga uppgifter avseende förekomst av tortyr och annan omänsklig behandling, särskilt av häktade.¹²³

Det används olika former av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling i häktena som t.ex. misshandel, hot om sexuella övergrepp och faktiska sexuella övergrepp, elstötar samt skendränkningar. Tortyren och illabehandlingen verkade i allmänhet syfta till att få fram bekännelser eller tvinga fångar att fördöma andra individer. Många av fångarna drog tillbaka sina bekännelser som skett under tvång vid senare uppträdanden inför domstolen.¹²⁴

Det finns ett flertal rapporter som tar upp olika slags illabehandlingar, som t.ex. misshandel, hot om våldtäkt och hot mot advokater. Enligt statistik från det turkiska justitieministeriet 2018 hade regeringen öppnat 2 196 utredningar relaterade till anklagelser om missbruk i stadsförvaltningen. Av dem resulterade 1 035 i icke-åtal, 766 resulterade i öppnade av ett brottmål och 3 95 i andra former av beslut. Regeringen släppte inte uppgifter om utredningar om påstådd tortyr. Olika mänskliga rättighetsgrupper hävdar att det är mer sannolikt att personer med påstådd koppling till PKK eller Gulenrörelsen ska bli utsatta för tortyr och annan illabehandling.¹²⁵

Bedömning

Migrationsverket noterar, som beskrivits ovan, att det förekommer tortyr och annan illabehandling kopplade till personers vistelse i häkten och fängelser i Turkiet. Detta är i sig mycket allvarligt. Migrationsverket gör den bedömningen att förhållandena i häkten och fängelser i Turkiet dock inte alltid är att betrakta som så undermåliga att enbart vistelsen där skulle grunda rätt till flyktingskap i enlighet med utlänningslagen. En noggrann individuell bedömning ska istället göras i varje asylärende.

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid., s. 18.

¹²² Deutsche Welle (DW), *LGBT + in Turkey's prisons: A double punishment*, 2019-09-09, <https://www.dw.com/en/lgbt-in-turkeys-prisons-a-double-punishment/a-50345186> (Hämtad 2020-06-01).

¹²³ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2019 - Turkey*, 2020-03-11, Lifos dok. nr 44182, s. 4 (Hämtad 2020-06-12).

¹²⁴ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *Report on the impact of the state of emergency on human rights in Turkey, including an update on the South-East January – December 2017*, March 2018, para 77, https://www.ohchr.org/Documents/Countries/TR/2018-03-19_Sec-ond_OHCHR_Turkey_Report.pdf (Hämtad 2020-06-13).

¹²⁵ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2019 - Turkey*, 2020-03-11, Lifos dok. nr 44182, s. 7 (Hämtad 2020-06-12).

Det kan inte uteslutas att förhållandena i ett enskilt fall kan bedömas vara så allvarliga att det föreligger ett brott mot artikel 3 i Europakonventionen.

Det ska iakttas stor försiktighet vid bedömning av om framtida risk föreligger för att sökanden utsätts för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling vid ett återvändande.

4.5.6 Personer som genomgår militärtjänst

Militärtjänsten är obligatorisk i Turkiet för män från det år man fyller 20 och fram till man fyllt 41. Förpliktelser och krav finns i militärtjänstlagen.¹²⁶ Detaljer som rör militärtjänstgöringen, inklusive inkallelse, undantag från värnplikten, förhållandena och behandling av värnpliktiga, samt vapenvägran och desertering, återfinns i UK Home Office rapport från 2018.¹²⁷

I juni 2019 antog parlamentet ett nytt lagförslag om att halvera tjänstgöringstiden, från tolv till sex månader och att ge uppskov mot betalning (om totalt 30 000 TL= 47 000 SEK). Uppskovet ska gälla permanent, förutsatt att man genomgår grundutbildning under en månad.¹²⁸

Värnpliktiga utsätts från och till för illabehandling och kränkningar. Det förekommer också fall av diskriminering och trakasserier mot t.ex. kurdiska värnpliktiga.¹²⁹

Av UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning framgår att en person inte kan anses vara flykting om dennes enda skäl för värnpliktsvägran är ogillande av militärtjänsten eller rädsla för strid. En värnpliktsvägrare eller desertör kan däremot bedömas som flykting om det kan visas att personen ifråga skulle få ett oproportionerligt straff för det militära brottet p.g.a. sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk övertygelse.¹³⁰

Värnpliktsvägran eller desertering i Turkiet kan bestraffas med böter eller fängelse i upp till tre år beroende på hur länge en person undanhållit sig militärtjänsten.¹³¹

Bedömning

Straffen för värnpliktsvägran eller desertering i Turkiet kan inte generellt anses som godtyckliga eller oproportionerliga. Det föreligger därför inte något generellt skyddsbehov för personer som försöker undvika den turkiska militärtjänsten. En individuell prövning av risken att utsättas för skyddsgrundande behandling måste dock göras i varje enskilt fall.

¹²⁶ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 25 (Hämtad 2020-06-08).

¹²⁷ UK Home Office, Country Policy and Information Note - *Turkey: Military Service, version 2.0*, september 2018, dok. nr. [42316](#) (Hämtad 2020-05-01).

¹²⁸ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. [44431](#), s. 25 (Hämtad 2020-06-08).

¹²⁹ UK Home Office, Country Policy and Information Note - *Turkey: Military Service, version 2.0*, september 2018, dok. nr. [42316](#) (Hämtad 2020-05-01).

¹³⁰ UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning*, artiklarna 167-174, <https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf>. (Hämtad 2020-06-08).

¹³¹ Storbritannien, Home Office, Country Policy and Information Note. *Turkey: Military service*. Version 2.0, 2018-09-01, s. 25. dok. nr. [42316](#) (Hämtad 2020-06-08).

5. Alternativt skyddsbehov

5.1 Skyddsbehov på grund av dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Vissa personer kan vara särskilt utsatta för våld och andra övergrepp. Den utsatthet som redogörs för under rubriken *4.1 Allmänt om flyktingskap* kan, då den utsatthet som en person riskerar inte kan hänföras till en förföljelsegrund, istället bedömas ligga till grund för ett alternativt skyddsbehov. Om den sökande inte bedöms vara flykting ska det bedömas om han eller hon har skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen (alternativt skyddsbehövande).

Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 3 Europakonventionen och i artikel 15 a) och b) i skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU).¹³² En person som riskerar allvarlig skada på grund av dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning är således alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen.

5.2 Skyddsbehov på grund av inre väpnad konflikt

5.2.1 Sydöstra och östra Turkiet

Säkerhetsläget i sydöstra och östra Turkiet har förbättrats, men är fortsatt spänt. Den turkiska regeringen fortsätter att försöka slå sönder den lokala maktstrukturen. Flera folkvalda borgmästare och kommunala företrädare har avskedats och gripits för presumtiva kopplingar till terrororganisationer. Avsättningen av borgmästarna har lett till protester runt om i regionen. Regeringen har tagit över 94 HDP-styrda kommuner sedan man infört ändringar i kommunallagen efter kuppförsöket. Detta har resulterat i avlägsnande av tidigare folkvalda borgmästare och kommunföreträdare.¹³³

Avsättningen av borgmästarna har gett upphov till protester runt om i regionen. I Mardin och Diyarbakir använde polisen tårgas för att skingra demonstranter. Liknande protester sammanföll med avsättningen av borgmästarna i februari 2020.¹³⁴

Bedömning

Säkerhetsläget är i dagsläget någorlunda stabilt och den typ av våld som förekommer har en förhållandevis låg risk att drabba civilbefolkningen. Någon inre väpnad konflikt råder inte i sydöstra och östra Turkiet.

¹³² Artikel 15 skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU).

¹³³ Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lägesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr [44431](#), ss. 19-21 (Hämtad 2020-06-08).

¹³⁴ Ibid., s. 21.

Migrationsverket bedömer att det i sydöstra och östra Turkiet inte råder allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld enligt artikel 15 c) skyddsgrundsdirektivet¹³⁵ eller att en person i egenskap av civilperson skulle löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en inre väpnad konflikt enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 p. andra ledet utlänningslagen.

5.2.2 Övriga Turkiet

Övriga Turkiet har också blivit drabbade av många allvarliga våldsdåd, men inte i den utsträckning som sydöstra och östra Turkiet. Även om majoriteten av alla attentat ägt rum i sydöstra och östra delarna och varit riktade mot den turkiska statsapparaten är risken för attentat på andra platser i Turkiet ändå förhållandevis hög.¹³⁶

Bedömning

Säkerhetsläget är inte så allvarligt i övriga delar av Turkiet att alla och envar som återvänder dit riskerar att skadas. Kriterierna för artikel 15 c) skyddsgrundsdirektivet och alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen är därför inte uppfyllda. Migrationsverket bedömer att säkerhetsläget i övriga delar av Turkiet inte är så allvarligt att det i någon del av landet råder en inre väpnad konflikt enligt artikel 15 c) skyddsgrundsdirektivet.¹³⁷

6. Myndighetsskydd

För att det ska kunna bli aktuellt att hänvisa till myndighetsskydd måste det erbjudna myndighetsskyddet vara godtagbart. Begreppet ”godtagbart” innebär att det måste finnas en juridisk process som med nödvändiga rättssäkerhetsgarantier innebär att en polisanmälan kan leda fram till en fällande dom. Ett godtagbart myndighetsskydd innefattar även en vilja hos myndigheterna att kunna ge skydd till någon som behöver det.¹³⁸ Aktuell och relevant landinformation ska tillämpas i varje enskilt fall.

Bedömning

Ett godtagbart myndighetsskydd får i allmänhet anses föreligga i Turkiet. En individuell prövning ska dock göras där viljan från myndigheternas sida att ge skydd i det enskilda fallet även ska beaktas. Om skyddsbehovet har sin grund i förföljelse eller skyddsgrundande illabehandling från myndigheternas sida är frågan om att bedöma myndighetsskyddet inte aktuell.

¹³⁵ Artikel 15 skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU).

c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.

¹³⁶ Sveriges Ambassad Turkiet, *Ambassadens reseinformation*, 2020-04-29, <https://www.swe-denabroad.se/sv/om-utlandet-for-svenska-medborgare/turket/reseinformation/ambassadens-reseinformation/> (Hämtad 2020-04-29).

¹³⁷ För mer information se *Rättsligt ställningstagande angående prövningen av internationellt skydd vid urskillningslöst våld av sådan art att alla och envar riskerar att drabbas*, [RS/042/2021](#).

¹³⁸ *Rättsligt ställningstagande - Ett effektivt myndighetsskydd*, [RS/068/2021](#).

7. Sur place

Det finns uppgifter som tyder på att turkiska myndigheter samlat in information om turkiska medborgares aktiviteter i utlandet.^{139 140} Det är därför viktigt att utreda eventuell förekomst av sur placeverksamhet.

Enligt ett dekret kan personer som är misstänkta för "brott mot staten", "väpnat uppror mot regeringen", "väpnad attack mot presidenten" eller "medlemskap i en beväpnad terrororganisation", och befinner sig utomlands, få sitt turkiska medborgarskap indraget om de inte hörsammar kallelser från turkiska myndigheter och återvänder till Turkiet inom tre månader när de är under utredning.¹⁴¹

Det är i dagsläget oklart om personer som deltagit i sur placeverksamhet kan riskera några andra repressalier än att få sitt medborgarskap indraget.

Det har förekommit att turkiska myndigheter aktivt medverkat till att överföra turkiska medborgare från utlandet tillbaka till Turkiet. I april 2018 uppgav Turkiets vice inrikesminister att turkiska underrättelsetjänsten omhändertagit 80 turkiska medborgare i 18 olika länder för kopplingar till Gülenrörelsen. Gripandena har bl.a. ägt rum i Bulgarien, Malaysia och Kosovo.¹⁴²

Bedömning

För det fall en sökande gör sannolikt att han eller hon har deltagit i sur placeverksamhet av viss dignitet ska det inhämtas aktuell och relevant landinformation avseende vilka risker han eller hon kan löpa vid ett återvändande till Turkiet.

Om det vidare finns skäl att anta att en person riskerar ett strängt straff för otillåten utresa eller otillåten vistelse utomlands kan det vara motiverat att erkänna honom eller henne som flykting.

Detta gäller under förutsättning att det kan göras sannolikt att personens motiv för att lämna landet eller stanna utanför landet har samband med de grunder som anges i 4 kap. 1 § utlänningslagen.¹⁴³ Personer som deltagit i sur placeverksamhet kan riskera att få sitt medborgarskap indraget. Sverige har förbundit sig att motverka statslöshet, vilket bör beaktas vid prövningen av frågan om skyddsbehov.

¹³⁹ Sol International, *Ankara recalls 'spy' religious leader from Netherlands*, 2016-12-21, <https://news.sol.org.tr/ankara-recalls-spy-religious-leader-netherlands-171240> (Hämtad 2020-03-06).

¹⁴⁰ RT, *Germany's biggest Turkish Islamic network admits some imams spied for Ankara*, 2017-01-13, <https://www.rt.com/news/373531-turkey-imam-spying-germany/> (Hämtad 2020-03-06).

¹⁴¹ Turkish Minute, *Turkey to revoke citizenship of critics abroad with latest decrees*, 2017-01-07, <https://www.turkishminute.com/2017/01/07/turkey-revoke-citizenship-critics-abroad-latest-decrees/> (Hämtad 2020-03-06).

¹⁴² Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Turkiet: Lagesbild och påverkan på särskilda grupper*, 2020-06-08, dok. nr. 44431, s. 19 (Hämtad 2020-06-08).

¹⁴³ UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning*, Reissued Geneva, February 2019, artikel 61, <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfc47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-> (Hämtad 2020-06-08).

8. Uteslutande

Efter att ett skyddsbehov har konstaterats, måste det utredas och bedömas om den sökande ska uteslutas (exkluderas) från att anses som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen.¹⁴⁴ Det bör i sammanhanget observeras att även grov brottslighet kan medföra uteslutande.¹⁴⁵ Uteslutandespecialist ska konsulteras när det förekommer indikationer på ett uteslutande.¹⁴⁶

Om en sökande åberopar att han eller hon är medlem i någon av de uppräknade organisationerna som återfinns på EU:s terrorlista måste detta utredas noga.¹⁴⁷ Att vara medlem är dock inte ensamt en grund för uteslutande. Det individuella ansvaret ska bl.a. också utredas.¹⁴⁸ Uteslutandespecialist ska konsulteras i dessa fall.

Under kuppforsöket 2016 dödades flera hundra civila personer. Deltagande i ett försök att med militärt våld överta makten från en demokratiskt vald regim, såsom kuppforsöket, kan också anses utgöra en gärning som kan medföra uteslutande. Personer som åberopar att de har kopplingar till, eller anklagas för att ha deltagit i, kuppforsöket måste därför utredas noga.

PKK finns upptagna under EU:s lista över terrororganisationer.¹⁴⁹ Många civila har också dömts i strider mellan den turkiska armén och PKK. Personer som stödjer PKK, eller uppfattas ha kopplingar till PKK, måste därför utredas särskilt noga. Det är också viktigt att noga utreda samtliga personer som deltagit i strider i sydöstra Turkiet.

En person ska uteslutas från att anses som skyddsbehövande även om grund för uteslutande framkommer efter att personen erhållit statusförklaring och uppehållstillstånd. Flyktingstatusförklaringen eller den alternativa skyddsstatusförklaringen ska då återkallas.¹⁵⁰

¹⁴⁴ MIG 2017:29 och MIG 2019:9.

¹⁴⁵ Rättsutredning *Förutsättningarna för att en gärning ska anses som ett grovt (icke-politiskt) brott enligt bestämmelserna om uteslutande i 4 kap. utlänningslagen (2005:716)*.

¹⁴⁶ MIG 2014:24.

¹⁴⁷ Rådets beslut (GUSP) 2019/1341 av den 8 augusti 2019 om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut (Gusp) 2019/25.

¹⁴⁸ UNHCR, *GUIDELINES ON INTERNATIONAL PROTECTION: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees*, 4 September 2003, para 18-19. <https://www.unhcr.org/publications/legal/3f7d48514/guidelines-international-protection-5-application-exclusion-clauses-article.html> (Hämtad 2020-06-13)

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Rättsligt ställningstagande angående förutsättningarna för att återkalla en skyddsstatusförklaring, RS/054/2021.

9. Synnerligen ömmande omständigheter

Om det bedöms att sökanden saknar skyddsskäl ska det alltid även bedömas om uppehållstillstånd kan beviljas på grund av synnerligen ömmande omständigheter enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen. Vid denna bedömning ska beaktas den sökandes hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situationen i hemlandet.¹⁵¹ I ärenden som rör barn ska barnets bästa prövas.¹⁵²

10. Förlängningsansökningar

En person som innehar en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring har en principiell rätt till uppehållstillstånd.¹⁵³ Om skyddsbehovet inte har upphört och det, beträffande en flykting, inte finns omständigheter som medför att förlängt uppehållstillstånd bör vägras enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen eller att en skyddsbehövande ska uteslutas från att anses som skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 b eller 2 c § utlänningslagen, eller att statusförklaringen ska återkallas på grund av att oriktiga uppgifter legat till grund för beviljandet, har personen rätt till förlängt uppehållstillstånd som skyddsbehövande.¹⁵⁴

11. Nya omständigheter

Förändringar av situationen i Turkiet och landinformation som ger stöd för ändringar i den turkiska strafflagstiftningen kan utgöra sådana nya omständigheter som ska beaktas vid en prövning av verkställighetshinder enligt 12 kap. 18-19 §§ utlänningslagen.

¹⁵¹ Rättsligt ställningstagande. Upphållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen, [RS/085/2021](#).

¹⁵² Rättsligt ställningstagande. Prövning av barns bästa, [RS/009/2020](#).

¹⁵³ Artikel 24 i 2011/95/EU (skyddsgrundsdirektivet), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0095&from=SV> samt 5 kap. 1 § utlänningslagen.

¹⁵⁴ Se [Uteslutande, avsnitt 8](#).